

ELORE (ISSN 1456-3010), vol. 16 – 2/2009.

Julkaisija: Suomen Kansantietouden Tutkijain Seura ry.

[http://www.elore.fi/arkisto/2_09/ajankoht_hytonen_koivisto_2_09.pdf]

AJANKOHTAISTA

KERRONTA KUTSUI KESÄKONFERENSSIIN

Narratives Across Space and Time: Transmissions and Adaptations
ISFNR 15th Conference 21.–17.6.2009, Athens

Kirsi-Maria Hytönen ja Eerika Koskinen-Koivisto

Helteinen Ateena kokosi keskikesällä kansankerronnan tutkijoita ympäri maailmaa keskustelemaan kertomuksista ja kerronnassa ajassa ja paikassa. Kreikkalaiset hemmottelivat konferenssin osallistujia runsaalla oheishjelmalla, herkullisilla ruokatarjoiluilla ja hyvin hoidetuilla järjestelyillä. Viiden päivän aikana kuultiin satoja esitelmää, useita mielenkiintoisia luentoja ja käytiin vilkasta keskustelua kerronnan eri ulottuvuuksista. Kirjanäyttely, näyttely *International Society for Folk Narrative Researchin* (ISFNR) historiasta ja upeat vastaanotot täydensivät konferenssin tieteellistä antia.

VANHOJEN VITSIEN KRIITTISTÄ TULKINTAA

Useista keynote-puheenvuoroista mieleen jäi erityisesti professori Gary Alan Finen (Northwestern University, Evanston, USA) rohkea ja selkeä luento vitsikulttuurista. Fine käsitteli vitsejä ja niiden kerrontaa erityisesti poliittisena kommunikaationa. Hän käytti esimerkkeinä työpaikoilla kerrottuja seksistisiä ja etnisiä vitsejä ja sivusi myös Yhdysvaltain uuden presidentin ympärillä liikkuvaa kerrontaa. Finen mukaan huumori on keskeinen osa yhteisön rakentumisesta ja se sisältää aina kytköksiä laajempiin asioihin. Vitsien kerronnassa on kyse siitä, mihin ja keihin kertoja haluaa kuulua; se siis kertoo paljon kuulijoiden lisäksi myös vitsailijasta itsestään.

Nokkelat vitsit ja humoristiset tarinat keräsivät yleisöä myös iltaisin, kun muutama kerronnassa harjaantunut professori astui lavalle irrottelemaan. Tämä yleisö ei kuitenkaan pelkästään tyytynyt nauramaan, vaan ohjelmanumeroita analysoitiin jälkepäin tutuksi tullein käsittein – niiden sisältämä huumori kun oli melko sukupuolittunutta ja käsitteli yhteiskunnan arvoja ja valtarakenteita.

DIASPORASTA KREIKKALAIISIIN ISOÄITEIHIN

Konferenssin työryhmät oli jaettu kymmenkuntaan alateemaan, jotka oli ilmoitettu etukäteen. Jokaisesta teemasta oli useita työryhmiä useana päivänä, toisinaan myös päällekkäin. Eri ryhmien välillä oli kuitenkin helppo sukkuloida, ja nelipäiväisen konferenssin aikana oli kerrankin mahdollista kuunnella lähes kaikki itseä kiinnostavat esitelmät. Kiitosta ansaitsee myös keskelle konferenssia sijoitettu vapaapäivä, jonka ansioista kävijät jaksoivat keskittyä loppupäivien ohjelmaan.

Teemaryhmässä ”Diaspora Communities” keskusteltiin siirtolaisuudesta, paikallisuudesta ja identiteeteistä. Näkökulmat liikkuivat sekä maastamuuttajien että paluumuuttajien kerronnallisissa kulttuureissa. Globalisaatio ja uudenlaisten sosiaalisten medioiden lisääntyminen on tuonut uusia piirteitä ryhmien väliseen kommunikaatioon, mikä ohjaa tutkimusta keskittymään yksittäisten kertomusten sijaan yksilöiden väliseen vuorovaikutukseen. Kollektiivisen identiteetin rakentaminen ja omien juurien etsiminen on kuitenkin edelleen tärkeää. ”Social Strategies and Collective Identities” -teemaryhmän aihe sivusi osittain edellistä. Siellä käsiteltiin esimerkiksi ruotsalaisten jazzmuusikoiden elämänkertoja, kalevalaisen laulun etnistä ja paikallista muuntelua sekä neuvottelun ja sukupuolen toisiinsa liittyvää rakentumista elämäkerronnassa. Sosiaalisia strategioita lähestyttiin kiinnostavasti myös esimerkiksi ruumiin ja ruumiillisuuden näkökulmasta sekä kollektiivisen identiteetin säilyttämisen välineinä. Sosiaaliset strategiat nähtiin esitelmissä laajasti ja monipuolisesti. Kollektiivisen identiteetin kaltaisia yhteisön rakennuspalikoita voidaan siis hahmottaa valaisevasti ja uutta luovasti hyvin monenlaisten aineistojen ja näkökulmien kautta.

Erityisen kiinnostavaa oli kuulla kreikkalaisten tutkijoiden projekteista, ne kun jäävät usein kielimuurin takia saavuttamatta. Ateenassa oli huolehdittu tulkkaamisesta, ja paikalliset tutkijat sekä johtivat puhetta että osallistuivat aktiivisesti useiden työryhmien toimintaan. Antiikin tarujen ja kreikkalaisen kulttuuriperinnön lisäksi konferenssissa analysoitiin kreikkalaisten vähemmistöjen, kylien sekä urbaanien kaupunkilaisten kertomuksia elämästään, vertailtiin menetelmiä ja vaihdettiin vinkkejä tutkimuskirjallisuudesta. Monet tutkijat olivat haastatelleet kreikkalaiskylien vanhuk- sia ja vertailleet eri ikäpolvien kokemuksia toisiinsa. Monet vanhemman ikäpolven naispuoliset kertojat korostivat perinteen ja erityisesti perheen merkitystä elämässään. Myös nuoret paluumuuttajat olivat kriittisiä nyky-Kreikkaa kohtaan ja ajattelivat, että moni tärkeä asia kuten kiireetön ja perhekeskeinen elämäntapa ovat muuttumassa erityisesti suuremmissa kaupungeissa.

MITEN ISFNR TOIMII NYT JA TULEVAISUUDESSA?

Ateenan konferenssin aikana kokoontui myös erillisiä symposiumeja, muun muassa uskomustarinoiden sekä loitsujen tutkijoiden toimesta. ISFNR:n sisällä toimii edellä mainittuihin teemoihin kiinnittyviä alakomiteoita, jotka esittäytyivät yleiskokouksessa. Mukana oli esimerkiksi eettinen komitea ja internet-tutkimukseen liittyvä komitea. Loitsututkijoiden komitea on tuorein yhteistyöfoorumi. Sen puheenjohtaja toimii Jonathan Roper (University of Leeds).

KERRONTA KUTSUI KESÄKONFRENSSIIN

ISFNR sai Ateenassa useita kunniajäseniä sekä uuden puheenjohtajan. Ülo Valkia (Tarton yliopisto) seuraa tehtävässä Ulrich Marzolph (Göttingenin yliopisto). Seuraava välikonferenssi pidetään koillis-Intiassa, Guwahatissa ja Shillongissa vuonna 2011. Suurempi kokoontuminen järjestetään Liettuassa vuonna 2013.

Filosofian maisterit Kirsi-Maria Hytönen ja Eerika Koskinen-Koivisto valmistelevat etnologian alan väitöskirjojaan Jyväskylän yliopiston historian ja etnologian laitoksessa.